

JUDECĂTORIA UNGHENI UNGHENI COURT

MD 3606, mun. Ungheni, str. Națională, 10/1, tel. 0 (236) 2-67-79, fax 0 (236) 2-25-54, email: jun@justice.md,
site: <https://jun.instante.justice.md>

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA UNGHENI

nr. _____ din „ _____ ” _____ 20 _____

19 FEB. 2020

leșire Nr. 1938

_____ 20 _____

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu nr. 28
E-mail: secretariat@constcourt.md

Judecătoria Ungheni expediază spre examinare încheierea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și sesizarea formulată de persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional, Rotari Victor, în vederea verificării constituționalității prevederilor respective.

Anexă: pe - 23 file.

Judecător
al Judecătoriei Ungheni

Ion GHIZDARI

10:00

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA

Intrare Nr. 309

"24" "02" 2020

B. Circumstanțele cauzei:

În Judecătoria Ungheni se află spre examinare contestația depusă de Rotari Victor la procesul - verbal cu privire la contravenție și deciziei de sancționare, întocmit în temeiul art. 47/1 alin. (1) Cod contravențional.

În cadrul examinării cauzei de către instanța de judecată va fi exercitat controlul judecătoresc asupra legalității constatării și sancționării contravenției prevăzute la art.47/1 alin.(1) Cod contravențional(*coruperea electorală pasivă*) de către organele de poliție, respectiv, asupra competenței acestora de a aplica sancțiuni pentru fapta menționată.

În astfel de împrejurări devin aplicabile prevederile art.400 alin.(1) Cod contravențional.

Prevederile art.400 alin.(1) Cod contravențional au fost modificate prin Art. VII din LEGEA Nr. 35 din 13-03-2025 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale). **Din aceste considerente și Art. VII din LEGEA Nr. 35 din 13-03-2025 pentru modificarea unor acte normative, devine aplicabil în acest proces judiciar.**

În procedura de judecată este sesizat faptul că agentul constatator din cadrul poliției neconstituțional i sa atribuit competența unui tribunal de a constata și sancționa contravenția prevăzută de art.47¹ alin.(1) Cod contravențional(*coruperea electorală pasivă*).

Fiindcă prevederile art.400 alin.(1) Cod contravențional au fost modificate contrar art. 74 alin.(1) din Constituție, coraborat cu art.73 din Constituție și art.131 alin.(4) din Constituție atunci acest effect de neconstituționalitate produce ingerința gravă în art.20 din Constituție coraborat cu art.6 din Convenția europeană.

În astfel de împrejurări, se rePEATĂ că devin aplicabile prevederile art.400 alin.(1) Cod contravențional.

Prevederile art.400 alin.(1) Cod contravențional au fost modificate prin Art. VII din LEGEA Nr. 35 din 13-03-2025 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale). **Din aceste considerente și Art. VII din LEGEA Nr. 35 din 13-03-2025 pentru modificarea unor acte normative, devine aplicabil în acest proces judiciar.**

Prin urmare se invocă că Art. VII din LEGEA Nr. 35 din 13-03-2025 pentru modificarea unor acte normative (*perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale*), prin care a fost operate modificări la art. 400

alin.(1) Cod contravențional și i sa atribuit Poliției competența de constatare și sancționare a contravenției prevăzute la art.47¹ alin.(1) Cod contravențional(*coruperea electorală pasivă*), contravene Constituției, respectiv este neconstituțional din următoarele considerente:

Astfel, se invocă faptul că agentul constator care a examinat cauza și a aplicat sancțiunea contravențională lui Rotari Victor a exercitat, în mod efectiv, funcții proprii unui organ judiciar, devenind astfel un organ care administrează justiția. În această ipostază, agentul constator a acționat ca o veritabilă instanță de judecată, cu drept de a aplica constrângerea statală prin sancțiune, deși o asemenea competență nu i-a fost conferită de lege în mod legitim și constituțional.

O asemenea practică reprezintă o încălcare a principiului legalității instanței, garantat de articolul 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care prevede că „Orice persoană are dreptul ca pricina sa să fie examinată în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege”.

Noțiunea de „instanță instituită prin lege” presupune, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, existența unei baze legale clare privind constituirea, competența și procedura organului care aplică sancțiuni ce afectează drepturile și libertățile fundamentale (a se vedea *cauzele Lavents c. Letoniei, 2002; DMD Group a.s. c. Slovaciei, 2010; Guðmundur Andri Ástráðsson c. Islandei [MC], 2020*).

În jurisprudența CEDO s-a statuat constant că, atunci când un organ administrativ exercită funcții jurisdicționale și aplică sancțiuni cu caracter punitiv, el trebuie să ofere garanțiile unui „tribunal independent și imparțial instituit prin lege” (a se vedea *cauza Menarini Diagnostics S.R.L. c. Italiei, 2011, §58-67*). Lipsa acestor garanții transformă actul de sancționare într-un act de justiție arbitrară, contrar art. 6 din Convenție.

Prin urmare instanța de judecată se va expune asupra acestui temei, în deosebi asupra felului cum ia fost atribuit agentului constator atribuția funcțională de a constata și sancționa contravenții prevăzute de art.47¹ Cod contravențional – Coruperea electorală pasivă.

În acest sens, există riscul aplicării în cadrul unui proces judiciar prevederile art.400 alin.(1) Cod contravențional modificate prin Art. VII din LEGEA Nr. 35 din 13-03-2025 pentru modificarea unor acte normative (*perfecționarea*

mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale), care contravene
Constituciei.

C. Obiectul sesizării:

„Art. VII. – La articolul 400 alineatul (1) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările ulterioare, textul „prevăzute la art. 47” se substituie cu textul „prevăzute la art. 47, 47¹”, -

din LEGEA Nr. 35 din 13-03-2025 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale).

Admisibilitatea sesizării:

Curtea Constituțională a pronunțat **Decizia Curții Constituționale nr. 13 din 29 ianuarie 2026**, prin care a declarat inadmisibilă sesizări la prezenta lege ce se contestă repetat.

Potrivit Deciziei nr. 4 din 15 ianuarie 2026 § 19 înalta Curte a statuat: „Curtea observă că prevederile articolului 73 alin. (2) din Codul de procedură penală au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, însă din perspectiva altor critici de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 115 din 15 decembrie 2017). De principiu, această situație nu reprezintă un impediment pentru un nou control de constituționalitate al prevederilor contestate, din perspectiva altor critici (a se vedea DCC nr. 85 din 25 iulie 2024, § 15)”.

În astfel de împrejurări o sesizare repetată cu alte critici de neconstituționalitate este admisibilă.

Întru respingerea sesizării privind excepția de neconstituționalitatea a legii care se contestă repetat, Curtea Constituțională în **Decizia nr. 13 din 29 ianuarie 2026, a reținut în § 38; § 40; § 41:**

38. Referitor la încălcările procedurale pretinse, Curtea a stabilit că autorii au motivat că amendamentele la proiectul de lege nr. 349 din 28 noiembrie 2024, care au devenit articolul VII din Legea nr. 35 din 13 martie 2025 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale), nu au fost avizate de autoritățile competente și că actorii interesați din rândul societății civile nu au fost antrenați în dezbateri.

40. Cu referire la capătul sesizărilor privind încălcarea obligației de avizare și de consultare, Curtea a notat, în jurisprudența sa, că omisiunea de a obține avizele relevante ale autorităților, de a efectua expertize și de a analiza impactul reglementării în cazul elaborării proiectelor de lege trebuie să rezulte, ca să fie

examine de Curte, dintr-un principiu constituțional. Totodată, Curtea a menționat că obligația avizării și a expertizării amendamentelor legislative care nu afectează domeniile stabilite de articolele 109, 111 și 131 alin. (4) din Constituție nu rezultă din nicio normă constituțională (a se vedea HCC nr. 14 din 20 iunie 2024, § 35).

41. Astfel, pentru că procesul de adoptare a amendamentului care a introdus prevederea contestată nu a încălcat vreo exigență constituțională explicită, Curtea respinge ca inadmisibile aceste critici de neconstituționalitate.

În astfel de circumstanțe prezenta sesizarea abordează motive noi, privind încălcarea exigențelor constituționale la adoptarea actului normativ contestat, circumstanțe ce nu au constituit motive în sesizările precedente în baza căreia Curtea Constituțională a pronunțat **Decizia nr. 13 din 29 ianuarie 2026.**

Exigența constituțională explicită, asupra căreia Curtea Constituțională nu s-a pronunțat anterior, deoarece nu a fost invocată în sesizările precedente, constă în faptul că, la adoptarea legii contestate (art. VII din Legea nr. 35 din 13.03.2025), avizul Guvernului era obligatoriu potrivit art. 131 alin. (4) din Constituție.

Or, însăși Curtea a reținut în DCC nr. 13/26 că argumentul central al amendamentului a fost necesitatea acordării poliției competenței de a constata și examina contravențiile de corupere electorală pasivă, având în vedere numărul limitat de personal al Centrului Național Anticorupție.

Prin urmare, implicarea unui număr mai mare de angajați ai poliției presupune majorarea numărului de amenzi aplicate, care se varsă la bugetul de stat. Potrivit Anexei nr. 2 la Legea bugetului de stat pentru anul 2025 privind componența veniturilor bugetului de stat și sursele de finanțare a soldului bugetar, **amenzile și sancțiunile constituie venituri bugetare,** iar creșterea acestora atrage majorarea veniturilor publice. În asemenea circumstanțe, art. 131 alin. (4) din Constituție este incident.

În consecință, modificarea în cauză impunea, în mod indiscutabil, obligația avizării și expertizării amendamentelor legislative, întrucât acestea afectează domeniul reglementat de art. 131 alin. (4) din Constituție.

Prin urmare, aceasta constituie o critică de neconstituționalitate nouă, care face sesizarea admisibilă, în sensul explicat de Curtea Constituțională în Decizia nr. 4 din 15 ianuarie 2026, § 19.

D. Argumentarea incidentei unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție:

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

I. Constituția Republicii Moldova

1. **Articolul 1 – Statul Republica Moldova:** „(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”
2. **Articolul 7 – Constituția, Lege Supremă:** „Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”
3. **Articolul 20 – Accesul liber la justiție:** (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.
4. **Articolul 21. Presumția nevinovăției:** Orice persoană acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este considerată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită, în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării.
5. **Articolul 54 – Restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți:** (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, conform normelor internaționale și necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice, ordinii publice, protejării drepturilor altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (3) Prevederile alin. (2) nu permit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate afecta esența dreptului sau a libertății.
6. **Articolul 73 -Inițiativa legislative:** Dreptul de inițiativă legislativă aparține deputaților în Parlament, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia.
7. **Articolul 74 - Adoptarea legilor și a hotărârilor:** (1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.
8. **Articolul 131 - Bugetul public național:** (4) Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern.

II. Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Articolul 6 – Dreptul la un proces echitabil: Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege, [...].

E. Argumentarea preținsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție:

Principii generale pertinente în cauză,

statuate de Curtea Constituțională HCC nr. 10 din 24 iulie 2025 privind controlul constituționalității articolelor I punctul 4 din Legea nr. 74 din 31 martie 2022, II din Legea nr. 247 din 29 iulie 2022 și VII din Legea nr. 316 din 17 noiembrie 2022 (amnistierea deținuților pe viață)

§ 48. Referitor la incidența articolului 131 alin. (4) din Constituție, Curtea a reținut următoarele. În Hotărârea sa nr. 28 din 19 noiembrie 2020, Curtea a interpretat, inter alia, articolul 131 alin. (4) din Constituție. În această hotărâre, Curtea a răspuns la întrebarea „Este obligat Parlamentul să solicite avizul Guvernului în cazul depunerii de către deputați a unor amendamente care presupun majorarea sau reducerea veniturilor sau a cheltuielilor bugetare și este obligat Guvernul să avizeze amendamentele în discuție depuse de deputați?”. Curtea a subliniat că, în general, în cazul depunerii unor amendamente care presupun majorarea sau reducerea veniturilor sau a cheltuielilor bugetare, Parlamentul trebuie să solicite avizul Guvernului privind amendamentele în discuție (a se vedea § 40 din Hotărârea menționată). Curtea a observat, din argumentele autorului sesizării, că aplicabilitatea normelor contestate ar impune cheltuieli financiare, ceea ce poate ridica, în mod rezonabil, problema incidenței articolului 131 alin. (4) din Constituție. Așadar, Curtea va analiza, la etapa fondului, dacă acest articol a fost respectat la adoptarea prevederilor contestate.

§ 60. În jurisprudența sa recentă, Curtea a verificat dacă prevederile contestate introduse printr-un amendament după votarea proiectului de lege în prima lectură corespund standardului constituțional potrivit căruia legile organice trebuie votate în cel puțin două lecturi, așa cum prevede articolul 74 alin. (1) din Constituție. Curtea a reținut că pentru a corespunde acestui standard, amendamentul trebuia să aibă o legătură indispensabilă cu obiectul proiectului de lege votat în prima lectură. Pentru că nu a constatat această legătură, Curtea a declarat neconstituționale prevederile contestate (a se vedea HCC nr. 14 din 20 iunie 2024, §§ 48-53; HCC nr. 18 din 19 iulie 2024, §§ 24-25).

§ 69. Curtea reține că deputații, comisiile permanente și fracțiunile parlamentare au dreptul să prezinte în scris amendamente motivate la proiectul de lege, care se transmit comisiei permanente sesizate în fond. Data înaintării amendamentului va fi data înregistrării acestuia la comisia sesizată în fond, care ține o evidență specială a amendamentelor primite (a se vedea articolele 59 și 65 din Regulamentul Parlamentului). În cadrul pregătirii proiectului de lege pentru dezbateră în a doua lectură, deputații, comisiile permanente și fracțiunile parlamentare pot prezenta amendamente comisiei sesizate în fond în termen de 10 zile de la data aprobării proiectului în prima lectură (articolul 65 alin. (2)). Amendamente orale pot fi făcute doar dacă se referă la tehnica legislativă și la respectarea normelor lingvistice (a se vedea articolul 67 alin. (3) din Regulamentul Parlamentului).

§ 70. Analiza dosarului privind procesul legislativ prezentat de Parlament, a stenogramei ședinței Parlamentului din 17 martie 2022 (prima lectură) și din 31 martie 2022 (lectura a doua) și a informației publicate pe site-ul Parlamentului cu privire la adoptarea Legii nr. 74/2022[5] demonstrează că proiectul nr. 48/2022 a fost înregistrat pe data de 23 februarie 2022 și a fost votat de Parlament în prima lectură pe 17 martie 2022. De asemenea, Curtea constată că în perioada cuprinsă între 17 și 31 martie 2022 la proiectul de lege în discuție nu a fost înregistrat vreun amendament cu textul „alineatul (2) se abrogă”. Prin urmare, Curtea constată că abrogarea alineatului (2) din articolul 7 nu s-a bazat pe o inițiativă legislativă, în sensul articolului 73 din Constituție.

§ 79. Curtea constată că obiectul proiectului de lege adoptat în prima lectură viza modificarea Codului penal în privința sancțiunilor aplicate pentru infracțiunile contra patrimoniului, iar obiectul amendamentului din 1 iunie 2022 viza modificarea Legii amnistiei. Nota explicativă la acest amendament și raportul comisiei de profil nu abordează unicitatea obiectului de reglementare (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr. 14 din 20 iunie 2024, § 51). Curtea nu constată o legătură indispensabilă între obiectul proiectului de lege votat în prima lectură și amendamentul votat în a doua lectură.

§ 83. Curtea constată că obiectul proiectului de lege nr. 321 votat în prima lectură de către Parlament viza modificări la Codul penal, la Codul de procedură penală, la Codul de procedură civilă și la Codul de executare referitor la asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie. Pe de altă parte, obiectul articolului VII din Legea nr. 316/2022, votat doar în a doua lectură, viza modificarea Legii amnistiei. Curtea nu constată o legătură indispensabilă între obiectul proiectului de lege votat în prima lectură și obiectul amendamentului propus, care ar permite examinarea lor împreună și votarea în a doua lectură. Aceeași concluzie rezultă și din Sinteza amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul de lege, anexată la Raportul Comisiei juridică, numiri și imunități prezentat în Parlament pentru votare în lectura a doua, în care Comisia recunoaște că amendamentul din 8 noiembrie 2022 nu are vreo legătură cu obiectul proiectului de bază. Totuși, Comisia prezidată de autorul amendamentului i-a propus Parlamentului proiectul de lege pentru examinare în a doua lectură care conținea și textul acestui amendament, iar Parlamentul, în ședința din 17 noiembrie 2022, l-a votat în a doua lectură, acesta devenind Legea nr. 316 din 17 noiembrie 2022. Având în vedere cele menționate, Curtea constată lipsa unei legături

indispensabile între obiectul proiectului de lege nr. 321 votat în prima lectură și amendamentul din 8 noiembrie 2022 votat doar în a doua lectură (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr. 14 din 20 iunie 2024, § 51).

III. Pretinsa încălcare a articolului 131 alin. (4) din Constituție

§ 110. Articolul 131 alin. (4) din Constituție impune ca orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare să fie adoptate numai după ce este acceptată de Guvern.

Aplicarea principiilor constituționale menționate mai sus în prezenta cauză:

Potrivit articolului 20 din Constituția Republicii Moldova, „Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care îi încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime”.

Potrivit articolul 6 din Convenție – Dreptul la un proces echitabil: Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei [...] de către o instanță [...] instituită prin lege, [...].

Prin urmare, delegarea competenței de a aplica sancțiuni contravenționale către organe administrative – fără garanțiile procedurale ale unui proces echitabil – echivalează cu atribuirea neconstituțională a prerogativelor puterii judecătorești.

În aceste condiții, sancționarea lui autorului excepției, în baza art.47¹ Cod contravențional(*Coruperea electorală pasivă*) de către un agent constator ce a exercitat funcții judiciare fără ca să fie instituit legal această competență reprezintă o încălcare gravă a art. 6 §1 CEDO, art. 20 Constituție, precum și a principiului separației puterilor în stat. În consecință, actul de sancționare este nul *ab initio*, fiind emis de o „instanță” ilegal formată și lipsită de competență judiciară constituțională.

Evenimentele cum în Republica Moldova sa format ilegal

**tribunalul- organul de constatare și sancționare a
contravenției prevăzute de art.47¹ Cod
contravențional(Coruperea electorală pasivă).**

Proiectul de lege nr. 349 a fost înregistrat la Secretariatul Parlamentului la data de 28 noiembrie 2024, ca inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova. Potrivit notei de fundamentare, scopul exclusiv al acestui proiect de lege a constat în perfecționarea mecanismului de urmărire, identificare și confiscare a bunurilor infracționale, domeniu care ține de politica penală și de recuperarea produsului infracțiunii.

La 13 decembrie 2024, proiectul de lege nr. 349 a fost votat în prima lectură de către Parlament, în forma și cu obiectul prezentat de inițiator, fără a conține vreo dispoziție referitoare la Codul contravențional, la regimul juridic al contravenției de corupere electorală pasivă sau la competența autorităților de constatare și examinare a acesteia.

Ulterior, la 26 februarie 2025, în etapa pregătirii proiectului pentru lectura a doua, Președintele Comisiei juridice, numiri și imunități a înaintat un amendament care a modificat substanțial obiectul reglementării, prin intervenția asupra Codului contravențional al Republicii Moldova și atribuirea Poliției competenței de examinare a contravenției prevăzute la art. 47¹ – coruperea electorală pasivă. **Acest amendament a fost formulat și promovat fără a respecta cerințele minime ale procedurii legislative, nefiind însoțit de o inițiativă legislativă distinctă, de o notă informativă, de avizele obligatorii ale autorităților interesate, de expertiza anticorupție, de avizul Direcției juridice a Parlamentului sau de avizul Guvernului.**

Este esențial de subliniat că obiectul amendamentului introdus în lectura a doua nu avea nicio legătură indispensabilă cu obiectul proiectului de lege votat în prima lectură. Proiectul nr. 349 viza exclusiv confiscarea bunurilor infracționale, în timp ce amendamentul contestat privește competența instituțională în materia sancționării contravenționale a coruperii electorale pasive, domeniu care ține de integritatea procesului electoral și de arhitectura instituțională a combaterii corupției electorale.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, pentru ca un amendament să poată fi adoptat în lectura a doua, acesta trebuie să prezinte o

legătură indispensabilă cu obiectul proiectului de lege votat în prima lectură. În lipsa unei asemenea legături, amendamentul nu poate fi considerat parte a aceleiași inițiative legislative, iar adoptarea sa încalcă art. 74 alin. (1) din Constituție, care impune votarea legilor organice în cel puțin două lecturi reale și efective (a se vedea HCC nr. 14 din 20 iunie 2024; HCC nr. 18 din 19 iulie 2024; HCC nr. 10 din 24 iulie 2025).

În speță, introducerea prin amendament a unei modificări esențiale a Codului contravențional reprezintă o veritabilă inițiativă legislativă nouă, adoptată mascat în lectura a doua, fără dezbateri publice, fără transparență și fără respectarea procedurii constituționale de legiferare.

Pe lângă încălcarea principiului bicameralismului funcțional al procedurii legislative, amendamentul contestat încalcă și dispozițiile art. 131 alin. (4) din Constituție. Acest text constituțional prevede în mod expres că orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare ori a cheltuielilor bugetare poate fi adoptată numai după acceptarea sa de către Guvern.

Transferul competenței de examinare a contravenției de corupere electorală pasivă de la Centrul Național Anticorupție la Inspectoratul General al Poliției are un impact bugetar evident, atât sub aspectul veniturilor, cât și sub aspectul cheltuielilor publice.

Sub aspectul veniturilor bugetare, contravenția prevăzută la art. 47¹ din Codul contravențional este sancționată cu amenzi contravenționale semnificative. Schimbarea autorității competente de constatare și examinare modifică mecanismul instituțional de aplicare și colectare a acestor amenzi, influențând în mod direct execuția bugetară și fluxul veniturilor către bugetul de stat. Or, orice modificare a acestui mecanism necesită evaluarea impactului financiar și acceptarea Guvernului, în calitate de autoritate responsabilă de politica bugetar-fiscală.

Sub aspectul cheltuielilor bugetare, transferul competenței implică o redistribuire substanțială de resurse. Centrul Național Anticorupție dispunea de personal specializat, infrastructură și bugete alocate pentru investigarea faptelor de corupție electorală. Preluarea acestei competențe de către Poliție presupune instruirea personalului, alocarea de resurse logistice, reorganizarea activităților și, implicit, suportarea unor cheltuieli bugetare suplimentare sau a unor realocări bugetare semnificative.

Curtea Constituțională a statuat în mod constant că, în asemenea situații, Parlamentul are obligația constituțională de a solicita avizul Guvernului, iar lipsa acestui aviz constituie un viciu grav de procedură legislativă (HCC nr. 28 din 19 noiembrie 2020; HCC nr. 10 din 24 iulie 2025). În speță, amendamentul contestat a fost adoptat fără avizul Guvernului și fără o analiză a impactului financiar, cu încălcarea directă a art. 131 alin. (4) din Constituție.

În concluzie, articolul VII din Legea nr. 35 din 13 martie 2025, prin care a fost modificat art. 400 alin. (1) din Codul contravențional, a fost adoptat cu încălcarea cumulativă a mai multor principii și norme constituționale fundamentale: principiul legalității procedurii legislative, principiul unității obiectului de reglementare, cerința votării în două lecturi efective și obligația constituțională de solicitare a avizului Guvernului în cazul amendamentelor cu impact bugetar. Aceste vicii de procedură sunt de natură să atragă neconstituționalitatea dispozițiilor contestate.

Prin urmare adoptarea art.VII a Legii nr. 35 din 13 martie 2025 contravin următoarelor dispoziții constituționale:

Articolul 73 din Constituție – principiul inițiativei legislative: amendamentul introdus în lectura a doua, care modifică Codul contravențional și transferă competența de examinare a contravenției de corupere electorală pasivă de la CNA la Poliție, reprezintă, de fapt, o inițiativă legislativă distinctă, mascată în cadrul proiectului de lege nr. 349, fără a fi respectată procedura de inițiere a legii, înregistrare și motivare corespunzătoare.

Articolul 74 din Constituție – adoptarea legilor în două lecturi: prevederile introduse prin amendament nu prezintă o legătură indispensabilă cu obiectul proiectului de lege votat în prima lectură, ceea ce încalcă cerința constituțională privind adoptarea legilor organice în cel puțin două lecturi reale și efective.

Articolul 131 alin. (4) din Constituție – bugetul public national - transferul competenței de examinare a contravenției de corupere electorală pasivă are un impact direct și indirect asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare. Amendamentul a fost adoptat fără acceptul Guvernului și fără analiza impactului financiar, încălcând astfel dispoziția constituțională care impune ca orice propunere legislativă sau amendament cu efect bugetar să fie adoptată numai după acceptarea Guvernului.

Având în vedere că Legea nr. 35 din 13 martie 2025 a fost adoptată cu încălcarea cumulativă a dispozițiilor articolului 73 (inițiativa legislativă),

articolului 74 (adoptarea legilor în două lecturi) și articolului 131 alin. (4) din Constituție privind bugetul public național, neconstituționalitatea acestei legi afectează direct prevederile Art. VII, prin care au fost operate modificări la art. 400 alin. (1) din Codul contravențional, atribuindu-se Poliției competența de constatare și sancționare a contravenției prevăzute la art. 471 alin. (1) – coruperea electorală pasivă.

Prin urmare, se invocă următoarele considerente:

1. Exercițarea competenței nelegitime de către agentul constatatator

Agentul constatatator care a examinat cauza și a aplicat sancțiunea contravențională în cazul contestatarului a exercitat efectiv funcții jurisdicționale, devenind astfel un organ care administrează justiția. În această ipostază, agentul constatatator a acționat ca o veritabilă instanță de judecată, cu drept de a aplica constrângerea statală prin sancțiune, deși o asemenea competență nu i-a fost conferită de lege în mod legitim și constituțional. Această atribuție a fost creată printr-un amendament care a încălcat procedura de inițiativă legislativă, legătura indispensabilă cu obiectul proiectului de lege votat în prima lectură și controlul asupra impactului bugetar.

2. Încălcarea principiului legalității instanței – art. 6 §1 CEDO

O astfel de practică neconstituțională contravine principiului legalității instanței, garantat de art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care prevede că „Orice persoană are dreptul ca pricina sa să fie examinată în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege”. Noțiunea de „instanță instituită prin lege” presupune existența unei baze legale clare privind constituirea, competența și procedura organului care aplică sancțiuni ce afectează drepturile și libertățile fundamentale (a se vedea cauzele *Lavents c. Letoniei*, 2002; *DMD Group a.s. c. Slovaciei*, 2010; *Guðmundur Andri Ástráðsson c. Islandei* [MC], 2020).

3. Necesitatea garanțiilor jurisdicționale pentru organele administrative

Conform jurisprudenței CEDO, atunci când un organ administrativ exercită funcții jurisdicționale și aplică sancțiuni cu caracter punitiv,

acesta trebuie să ofere garanțiile unui „tribunal independent și imparțial instituit prin lege” (a se vedea cauza *Menarini Diagnostics S.R.L. c. Italiei*, 2011, §§58-67). Lipsa acestor garanții transformă actul de sancționare într-un act arbitrar de justiție, contrar art. 6 CEDO.

4. Riscul aplicării actelor neconstituționale în procesul judiciar

În această ipostază, instanța de judecată se va expune asupra modului în care agentului constatator i-a fost atribuită competența de constatare și sancționare a contravențiilor prevăzute la art. 471 Cod contravențional. Există un risc real ca prevederile art. 400 alin. (1) Cod contravențional modificate prin Art. VII din Legea nr. 35/2025 să fie aplicate în cadrul proceselor judiciare, deși aceste dispoziții contravin Constituției și standardelor internaționale privind independența instanței și dreptul la un proces echitabil.

5. Legătura directă cu încălcarea art. 73, 74 și 131 alin. (4) din Constituție

Adoptarea modificărilor prin amendament, fără respectarea procedurii de inițiativă legislativă, fără legătura indispensabilă cu obiectul proiectului de lege votat în prima lectură și fără avizul Guvernului pentru impact bugetar, subminează fundamentul constituțional al competenței legale a autorităților și afectează drepturile fundamentale ale persoanelor sancționate.

Prin urmare, Art. VII din Legea nr. 35/2025, prin care Poliției i s-a atribuit competența de constatare și sancționare a contravențiilor prevăzute la art. 471 Cod contravențional, este neconstituțional, întrucât încălcă cumulativ principiile legalității, separației funcțiilor și controlului bugetar prevăzute de Constituție și standardele CEDO privind dreptul la un proces echitabil.

F. Solicitarea:

1. Admiterea prezentei sesizări.
2. Declararea neconstituțională a „Art. VII.— La articolul 400 alineatul (1) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările ulterioare, textul „prevăzute la art. 47” se substituie cu

textul „prevăzute la art. 47, 47^{1b}”, - din LEGEA Nr. 35 din 13-03-2025 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale), fiindcă formează un tribunal ilegal cu drept de pedepsire contravențională, contrar art.20 din Constituție coroborat cu art.73; art.74 alin.(1); art.131 alin.(4) din Constituție și art.6 din Convenția Europeană.

G. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

H. Declarația și semnătura autorului sesizării:

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Autorul excepției de neconstituționalitate:

Rotari Victor, *semnătura* _____

data 30.01.2026

ÎNCHEIERE

04 februarie 2026

mun. Ungheni

Judecătoria Ungheni, instanța în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
grefier

Ion Ghizdari
Loridana Glodeanu

cu participarea:

agentului constatator

Sergiu Postolachi

persoanei în privința căreia a fost pornit proces contravențional

Victor Rotari

examinând în ședință publică cauza contravențională la contestația depusă de persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional, Rotari Victor, la procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia seria/nr. MAI06 534145 din data de 14 mai 2025 încheiat/emisă în privința lui Rotari Victor de agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Ungheni, Postolachi Sergiu, pe faptul săvârșirii contravenției prevăzute de art. 47¹ alin. (1) Cod contravențional,

CONSTATĂ:

1. La data de 03 iunie 2025, în Judecătoria Ungheni a fost înregistrată cauza contravențională la contestația depusă de persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional, Rotari Victor, la procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia seria/nr. MAI06 534145 din data de 14 mai 2025 încheiat/emisă în privința lui Rotari Victor de agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Ungheni, Postolachi Sergiu, pe faptul săvârșirii contravenției prevăzute de art. 47¹ alin. (1) Cod contravențional.

2. La data de 30 ianuarie 2026, persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional, Rotari Victor a depus o cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului „Art. VII. - La articolul 400 alin.(1) din. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, textul „prevăzute la art. 47” se substituie cu textul „prevăzute la art. 47, 47¹”- din LEGEA Nr. 35 din 13.03.2025 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscarea bunurilor infracționale).

3. În ședința de judecată persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional, Rotari Victor a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

4. Fiind ascultat în ședința de judecată agentul constatator, Postolachi Sergiu, a menționat că nu este de acord cu cererea depusă.

5. Ascultând părțile, studiind materialele cauzei contravenționale, judecătorul consideră necesar de a admite cererea și de a ridica excepția de neconstituționalitate din următoarele considerente.

6. În conformitate cu art. 374 alin. (3) Cod contravențional, *procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.*

În conformitate cu art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, *în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.*

În conformitate cu art. 7 alin. (3¹) Cod de procedură penală, *la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) *obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;*

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

7. Instanța sesizează faptul că excepția de neconstituționalitate vizează textul „Art. VII. - La articolul 400 alin.(1) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, textul „prevăzute la art. 47” se substituie cu textul „prevăzute la art. 47, 47¹”- din LEGEA Nr. 35 din 13.03.2025 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscarea bunurilor infracționale); este ridicată persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional; prevederile legii respective aparent pot fi aplicate în prezenta cauză, având în vedere că vizează competența agentului constator al Ministerului Afacerilor Interne de a constata și a examina contravenția prevăzută de art. 47¹ Cod contravențional; și nu a identificat o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate, prin prisma argumentelor formulate în sesizarea respectivă.

7. Respectiv, instanța consideră necesar să admită cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și să sesizeze Curtea Constituțională pentru a soluționa excepția de neconstituționalitate a prevederilor menționate.

8. În temeiul celor expuse *supra*, în conformitate cu art. art. 7 Cod de procedură penală, art. 374 alin. (3) Cod contravențional, instanța de judecată

DISPUNE:

1. Se admite cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate formulată de persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional, Rotari Victor.

2. Se ridică excepția de neconstituționalitate a textului „Art. VII. - La articolul 400 alin. (1) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, textul „prevăzute la art. 47” se substituie cu textul „prevăzute la art. 47, 47¹”- din LEGEA Nr. 35 din 13.03.2025 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscarea bunurilor infracționale).

3. Se remite Curții Constituționale sesizarea în vederea verificării constituționalității prevederilor respective.

4. Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

**Președintele ședinței,
Judecător**

/ semnătura /

Ion GHIZDARI

Copia corespunde originalului,
Judecător, Ion GHIZDARI